

heemkundige kring
meise - oppem - wolvertem

Berla

driemaandelijk tijdschrift
nummer 40 juni 1995

TEN GELEIDE.....

De vertelavond met Herman Vos op 31 maart 1995 was beslist een voltreffer. Niet alleen de figuur van de spreker, ook de actieve deelname van het talrijk opgekomen publiek (ruim 60 aanwezigen) maakten van deze avond een onvergetelijke gebeurtenis in de annalen van BERLA.

Herman Vos beloofde de talrijke informatie van de toehoorders (nog steeds welkom op het Berla-adres) te verwerken in zijn volgend boek over "jeugdherinneringen", dat hopelijk in zijn eigen geboortedorp zal worden voorgesteld. BERLA dankt de schrijver en de inrichters van deze succesvolle activiteit.

Op verzoek van velen volgt hierna de tekst van het "Meise-lied" dat door Alice en Lisette Haeck en andere aanwezigen op de vertelavond werd gezongen.

*"Wij zijn Meisenaren in hart en gemoed ;
Te Meise sinds jaren, daar wonen wij goed.
En andere oorden, hoe groot ook en schoon,
Geen één kan ons bekoren, ons dorp spant de
kroon !"*

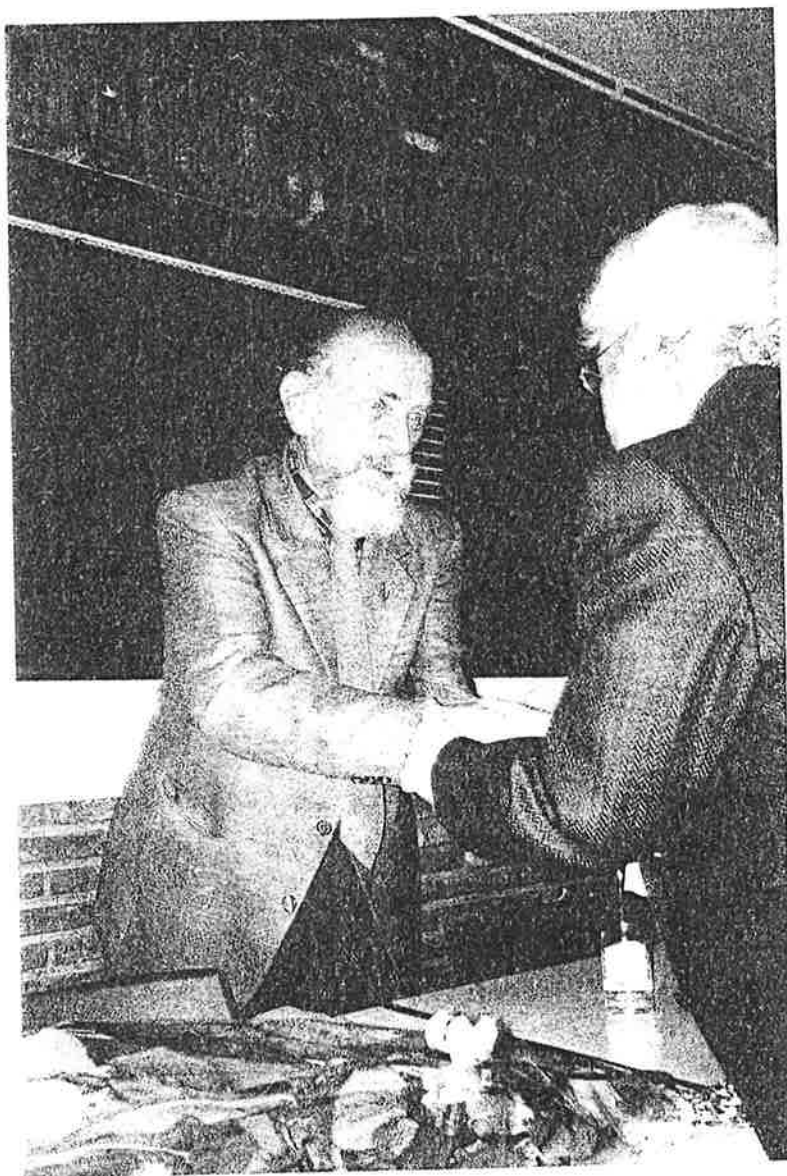
De voordracht van Herman Vos inspireerde Florence Verbaanderd tot een eerste bijdrage in dit tijdschrift. Zij heeft het over het gehucht Limbos en zijn bewoners en hun contacten met Meise-dorp.

Van José Anne de Molina publiceren wij het eerste artikel over de "Pachthoven te Oppem". De geschiedenis van het "Hof te Heelbeke" wordt erin nagetrokken sinds 1346. Volgende bijdragen zullen handelen over het "Hof te Steene" het "Hof te Oppem" en het "Sterckxhof". "Vroomheid en Kant te Meise", van de hand van E. Van Hemeldonck, belicht met talrijke illustraties de historische textielschatten van de

St. Martinuskerk.

In de reeks "Soldaten van Napoleon" vond Marc Gillisjans een interessant document terug in het rijksarchief. En Piet De Cuyper spit onvermoeibaar verder in de historie van de "Kuipestraat".

Nieuw in dit nummer is de rubriek "Kort genoteerd", waarin voortaan de werking van onze heemkring zal worden toegelicht en misschien ook eens "over de muren bij de burens" zal worden gekeken : alle informatie over activiteiten, van andere heemkringen blijft steeds welkom !

Erevoorzitster E. Van Hemeldonck dankt de auteur Herman Vos na de geslaagde vertelavond van 31 maart 1995.

MEISE, HET MOOISTE DORPKE.....

Meise, het mooiste dorpke van ons land, dacht ik altijd. Het centrum lag als het ware omarmd en gekoesterd door omliggende gehuchten, die langs hier en daar heuvels en waar kronkelende wegeltjes liepen langs heerlijke velden en prachtige bossen en weiden.

Eén van die gehuchten was Limbos.

Van Meise naar Limbos leidde een schilderachtig wegje naar het gehucht waar een paar grote pachthoven bron waren van werk en weelde.

Ik woon langs de Vilvoordsesteenweg die vele jaren vroeger de oude provinciebaan was. Die baan liep doorheen Limbos naar Meise en vormde een scheiding tussen heuvelland en een uitgestrekte effen vlakte.

Langs het heuvelland liep vanaf de Vilvoordsesteenweg een wegje nogal steil naar beneden. Het was langs dat wegje dat 's zondags de bewoners van het gehucht, gewone mensen, meest boerenfolk met kapjes en lange rokken, naar de kerk trokken. Het was zo nog tot in de jaren 1940.

Ik beschrijf het romantische wegje met heimwee om het verdwijnen van zoveel natuurlijke schoonheid :

"Ik zie het wegje nog voor ogen
van 't dorpje waar ik ben getogen,
ik zie nog hoe ik er als kind
huppelend langs liep en de wind
mij wulps en fors nam bij de hand,
langsheen de berm, voorbij de kant,
hoe iep en eik mij dan vertelden
't verhaal van dieven of van helden.
Het wegje is nu lang verdwenen,
de houten vrienden, ver verleden,
maar weg en iep en eikeboom
leven voort nog in mijn droom" .

Het wegje bracht ons naar een meer bewoond deel, het hart van Meise, naar vele figuren en mensen die later samen met verdwenen wegen, bomen en bossen in de herinneringen van velen zouden blijven voortleven.

De mensen waren eenvoudig, ongeletterd, rijkere boeren, meiden en knechten. Grote boeren waren Van Humbeeck en Emmerechts in Limbos.

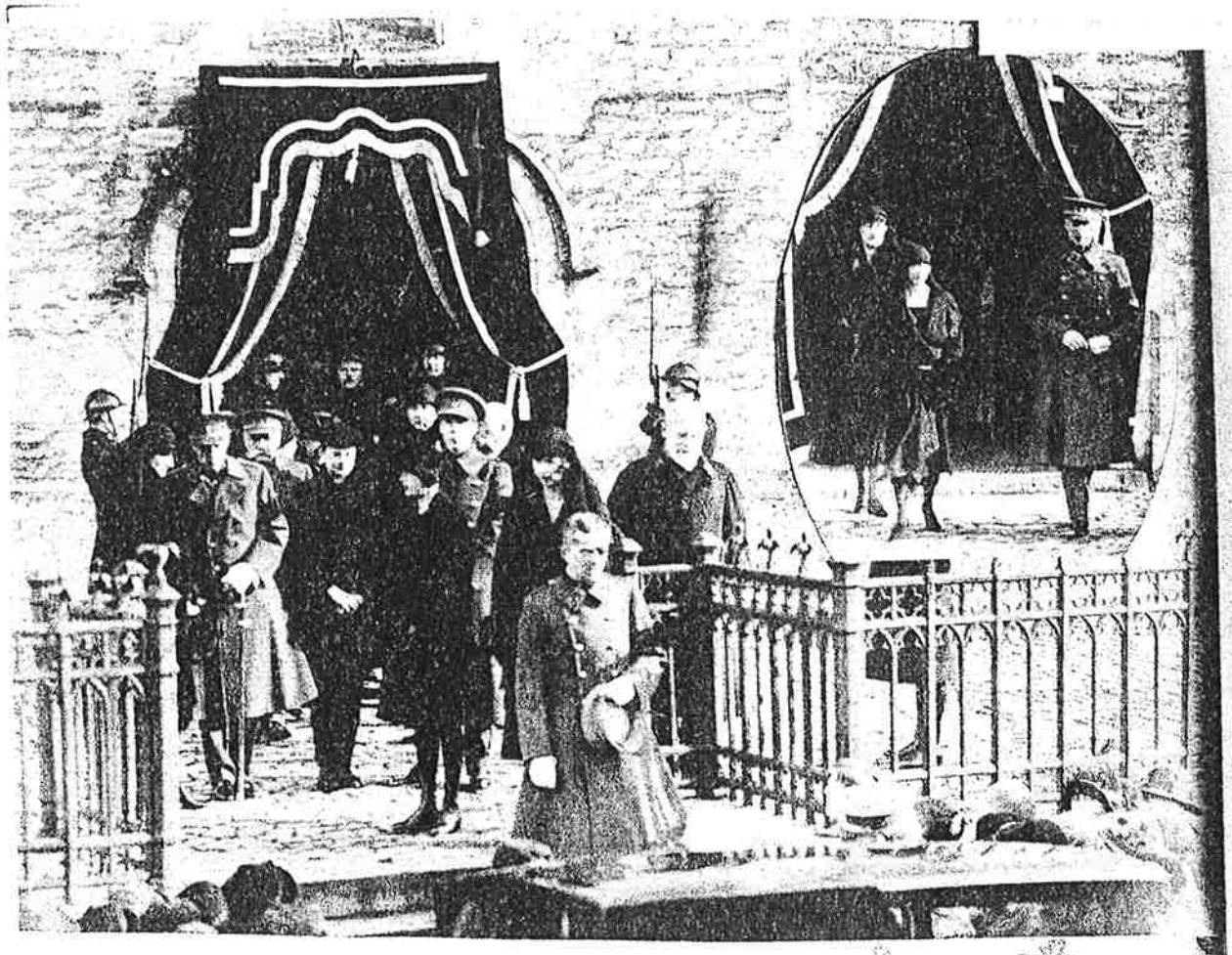
Bij het noemen van enkele figuren begin ik dan met die voornamende dame Keizerin Charlotte die in 1927 stierf en die ik, als klein herderinnetje in de processie, op het balkon zag, ondersteund door twee gezelschapsdames. Waarschijnlijk heeft zij niet veel gehad aan de processie, sommige mensen echter zouden zeker gelukkig geweest zijn mocht deze in plaats van één keer, tweemaal voorbij hun huizen gekomen zijn.

De familie De Vreught woonde aan de poort van de ingang van het park, aan de Brusselsesteenweg. Daar woonden ook juffrouwen De Vreught in een groot huis en Colette De Vreught, een tante, een oud menske dat helemaal van haar zinnen was en in de volksmond "de zotte Colette" werd genoemd.

Toen de keizerin stierf was ik zeven jaar en mocht ik met de klasgenootjes haar stoffelijk overschot gaan begroeten. Onze klompjes lieten we voor de grote ingangdeur van het kasteel staan.

Koning Albert I en de koninklijke familie waren aanwezig bij de begrafenisplechtigheid.

Wij, schoolkinderen, vormden een haag langs de trappen van de kerk waarrond toen ook nog het kerkhof lag, helemaal ommuurd.

Als "speciale figuren " herinner ik mij nog de dochter van de rijke brouwer Puttemans. Zij heette Gabrielle en werd "Jelle" Puttemans genoemd. Ze was ook heel speciaal en leurde met borstels.

Naast de zusterkens woonde een oude juffrouw "Marieke Bogaerts". Zij was lange tijd gezelschapsdame van de keizerin en woonde in één van de huizen van de keizerin. De zusterkens brachten haar elke dag middageten en later zouden ze van haar wat erven, maar de zuster waarmee ik in 't onderwijs stond vertelde mij over de ontgoocheling, want Marieke had zeer vele jaren "gratis" van deze maaltijden genoten.

Toen ik een jaar of tien was, dat moet rond 1930 geweest zijn, kwam er in Meise een mooie familie wonen die "schoon Vlaams" sprak : de familie Vos. Ik hield van beschaving en vermits vele mensen ongeletterd waren vond ik deze familie een aanwinst voor Meise en keek ik er bewonderend naar op. Ik raakte bevriend met sommige van de leden van het gezin Vos. Voor mij was het een voorbeeldig kristelijk vlaams gezin, waar het lied "O kruise den Vlaming" echt thuis hoorde.

Mijn grootmoeder maakte op deze "ongeleterdheid" een uitzondering. Zij las zeer vele boeken over Hendrik Conscience, die ik als kind voor haar in de bibliotheek ging halen. Ik las mijn kinderboeken, maar keek ook in de "grote" boeken van grootmoeder. Want de familie Verbaanderd hoorde bij één van die families in Meise waar de kinderen het geluk hadden te mogen verder studeren. Mijn zuster en ik werden onderwijzeres, wat in die tijd uitzonderlijk was. Na de lagere school bleven immers de meesten thuis om te gaan werken. Gelukkig waren er nog meerdere families in hetzelfde geval zodat ons dorp ook op intellectueel vlak erop vooruit bleef gaan.

Enkele figuren die vroeger ons gehucht Limbos kleurden waren Mus, Siska en Charel, die een heel oud huisje bewoonden en waar in hun weide, die nu bebouwd is, een pover ezeltje stond. Het huisje is nu opgeknapt en getuigt nog van vroegere jaren.

Er woonden daar in de straat "Georges van Pie Mach, "Borre met zijn klorren", "Tist van Tille", "Jef Mezone", "Sooi van Gijskens" die met "Toone Kluts met zijne rugzak" altijd op een wel bepaald uur naar 't kasteel trokken om er het park te onderhouden. De ene had een scheve hals, de andere liep gebogen. Limbos bestond feitelijk maar uit één lange straat, de Humbeekstraat, die dus links van de Vilvoordsesteenweg naar Eversem, een ander gehucht van Meise, tot Humbeek liep en waar ons enig wegje naar Meise rechts van de baan liep.

Vanuit Eversem is Meise nu te bereiken langs de Kapellelaan, die rond de jaren 1950 aangelegd werd op initiatief van mijn broer, Corneel Verbaanderd, toen schepen van openbare werken in onze gemeente.

Van in Limbos langs de Vilvoordsesteenweg naar Grimbergen toe was en is er nog steeds, op een vijfhonderdtal meter de Koninklijke Kasteeldreef die doorloopt tot in ons prachtig dorp. Vroeger lag er ook een tramspoor waar elk uur een tram vanuit Grimbergen naar een zogezegd station in Meise reed, vanwaar men dan Brussel of Londerzeel kon bereiken.

Aan de "terminus" van deze tram die Grimbergen met Meise verbond, werden regelmatig kolen gebracht door de "marchandise" en uitgevoerd door de familie Cammu.

Langs de overkant ligt nog steeds de grote hoeve "De Drijtoren" toen bewoond door de familie De Waet, later eigendom van Van Gysel die als eenvoudig handelaar in schoen crème begon, en het tot succesrijk zakenman bracht.

Naast de Drijtoren, enkele meters verder, bewoonde de familie Linster, een klein kasteeltje. Vooraan leidde vele trappen naar de ingang waar twee stenen leeuwen de wacht hielden. Hun schoonzoon Veldeman, was toen een begaafd architect en liet een huis bouwen aan de Nieuwelaan waar hij jarenlang verbleef.

Door de aanleg van de A12 Brussel-Antwerpen verdween het schilderachtig kasteeltje en werd de toegang tot Meise van daaruit verhinderd.

Een mooie grote baan naast de drukke autostrade omzoomd door prachtige kastanjelaars brengt ons naar het dorp. Vroeger zag men door het grote ijzeren hek van het park, het prachtig wit kasteel waar de familie D'Hooghvorst woonde, lager in 't park gelegen, maar na de oorlog brandde het af omdat er veel munitie opgestapeld lag.

Florence Verbaanderd

DE PACHTHOVEN TE OPPEM

Deze eerste bijdrage handelt over het Hof te Heelbeeke of Hellebeke, thans Polderhoeve genoemd, gelegen op de hoek van de Polderstraat en de oude Oppemstraat.

Op de in 1346 opgemaakte lijst van de cijnsverplichtingen van de Hertog van Brabant onder Wolvertem, werd onder nr 11, vermeld "van de Heer Adam Van Helbeke, voor de weide en de waterloop langs zijn hof" en onder nr 15 "De heer van Trasignies voor de goederen die van Adam van Helbeke waren en voor de waterloop erbij gelegen te Wolvertem.

Op de lijst van 1386 onder nr 10 "Adam van Hellebeke" en onder nr 15 "de heer van Trasignies" ¹.

Op 9 oktober 1461 werd voor de schepenen van Brussel de verkoop geregistreerd van "t' Hoff geheten t' Hoff te Heelbeke gelegen in de prochie van Ophem bij Wolverthem". De verkoopster was Jouffrouwe Margriete van Hamme dochter van wijlen Heer Van Hamme, ridder en van zijn echtgenote wijlen Vrouwe Mechtilde Estor. Zij was echter vertegenwoordigd door haar rentmeester, Henrick Van Cauweghem. De naam van de koper wordt in de teruggevonden notule niet vermeld. ²

Mechtilda Estor, de moeder van de verkoopster, was inderdaad voor 1399 eerst met ridder Jan Van Hamme gehuwd geweest, doch deze laatste was reeds in 1407 overleden. Zij was de dochter van Henricus Estor, ingeschreven in 1376 in het geslacht Coudenberg te Brussel, en van Maria Fraeybaert. ³

Het hof zal waarschijnlijk oorspronkelijk in het bezit geweest zijn van de Brusselse familie Fraeybaert, want het zijn de erfgenamen - o.a. hun kleinkinderen - van de echtgenoten Jan Fraeybaert - Marie de Mol die hun rechten in dit hof aan Joannes de Keyser overdroegen.

---

1) A.R.A. Rekenkamer van Brabant-, register 44825, f 55 v en reg. 44821, f 58

2) K.B. Handschriften - Houwaertsfonds, reg. nr II 6595, f 588, nota 6

3) Brabantica II, Deel 2, bl 92, Genealogie Estor

In 1477 en 1478, waren het de kinderen en kleinkinderen van Johanna en Gertrude Van Huldenberge, respektievelijk gehuwd met Henrik de Longchamps en met Joannes Hinckaert ("partem curtis unius cum domibus horreis et stabulis superstantibus cum etiam fundo ac pomerio ad haec spectantibus et suis aliis pertinentiis, appellatam t' Hoff te Heelbeke.... in prochia de Ophem pertinentem insimul 6 jornaliam").

In 1508 kocht de weduwe van Jan de Keyser, Katharina Everaerts, de overblijvende onverdeelde rechten van de kinderen van wijlen Jan Van den Heetvelde, zoon van Heer Willem, ridder, alsook van Adolf en Philippote Thoenijs, kinderen van Jacquemijne van den Heetvelde. ⁴

Joanna De Keyser, dochter van voornoemde echtgenoten De Keyser - Everaerts, was met Willem Van Overbeke gehuwd, die sekretaris van de Grote Raad te Mechelen was en in 1517 nog in leven. In dat jaar kon hij nog rechten op het hof kopen van de weduwe en de zoon van Hendrik de Mol. Het hof werd nog steeds in die jaren "het Hof van Mevrouw Van Hamme" genaamd.

In 1523 was hij overleden en was Jaspar van Overbeke zijn zoon erfgenaam geworden van het hof. Deze was secretaris van de Raad van Brabant en gehuwd met Margareta Van Zelleke. Hij is vòòr 1565 overleden. Toen verpachtte zijn weduwe het hof voor een termijn van twaalf jaar aan Jan Jacops, zoon van Jan Jacops, "het Hof te Heelbeke dat wijlen de voornoemde Jan Jacops den Ouden, vader van de nieuwe pachter en zijn voorouders vroeger tijdens vele jaren in pacht gehouden hadden". ⁵

Het hof dat 32 bunders 60 roeden telde en waarvan de jaarlijkse opbrengst op 326 rijnguldens geschat was, ging ingevolge de verdeling van 21 april 1568 over aan hun zoon Willem Van Overbeke; deze was secretaris van de Grote Raad te Mechelen, zoals zijn grootvader en leefde nog in 1574. In 1586 op 5 januari werd de pachtovereenkomst voor een nieuwe termijn van twaalf jaar verlengd. Doch waarschijnlijk tengevolge van de verwoestingen tijdens de

---

4) A.R.A. Familiearchief Jolly, nr 153

5) Al wat hierna volgt is gebaseerd op het archief van het Hof 't Heelbeeke berustend in het Familiefonds Jolly, nrs 153-155 (jaren 1467 - 1783)

oorlog, moest Jan Jacobs enkel een vierde van de pacht betalen en de helft gedurende de drie daaropvolgende jaren. Het hof was met verschillende cijzen belast, o.a. aan het Leenhof van Dendermonde en aan het kapittel van St. Gommarus te Lier.

Pachter Jan of Hans Jacobs van Hellebeke overleed rond 1605. Het was een zeer vooraanstaande persoon, gezworen erflaat van de Heer Loys Verreycken, heer van Imde, Sloosen, enz. Hij was rond 1541 geboren (hij verklaarde namelijk in 1593 bij het afleggen van een getuigenis dat hij 52 jaar was).

Na het overlijden van Willem van Overbeke, ging het hof over aan zijn dochter Marie van Overbeke over : zij was de echtgenote van Gaspar Van Nieuwenhuyse, artilleriegieter van Zijne Majesteit en op 8 januari 1620 overleden. Zij overleefde hem tot op 16 januari 1616. Beide liggen in de kerk van O.L. Vrouw over de Dijle te Mechelen begraven.

Hun beide dochters, nl. Johanna van Nieuwenhuyse, met Guillam Catz gehuwd en Marie, de echtgenote van Jonker Hendrik Van Huldenberge geheten Van der Borch, oud schepen en wethouder van Mechelen en in 1655 zijn weduwe, hadden in 1654 de nalatenschap verdeeld. Deze laatsten hadden in 1628 een zoon genaamd Philippe.

In 1641 was het Hof aan Henrick Van Bever en aan Johanna Van Nieuwenhove zijn echtgenote verpacht. Landmeter J. D'Hooghe uit Opwijk schatte op verzoek van beide eigenaressen, de oppervlakte van het hof op 30 bunders 1 dagwand 56 roeden.

Op 17 februari 1642, met de pastoor van Meuseghem als getuige (Martinus Van Vianen) werd de verpachting van 22 bunders door Hendrik Van der Borch en zijn echtgenote aan Hendrik Van Bever voortgezet. In 1649 liet hij de uitbating aan zijn zoon Jaspas van Bever over.

Op 25 april 1654 verdeelden de kinderen Van Huldenberghe geheten Van der Borch de nalatenschap van hun vader, waarvan hun moeder het vruchtgebruik behield. In deze hoedanigheid verpachtte zij het hof (22 bunders) voor zes jaar aan Jaspas Van Bever en aan zijn echtgenote Marie de Proest. Tot 1666 was hij steeds pachter van het hof. In 1664 kwam landmeter Van Langenhoven op verzoek van de erfgenamen van der Borch het hof meten en vond er 22 bunders 1 dagwand 85 roeden.

In 1665 kocht Philippe Van Ranst, echtgenoot van Elisabeth Broeckman, het hof te Heelbeke voor de prijs van 9.192 guldens en in 1667 werd het hof tegen de jaarlijkse som van 600 guldens aan Jan Van Bever en zijn echtgenote Marie Seghers verpacht. Tien jaar later waren Heer ende Meester Ferdinand Smits en zijn echtgenote Elisabeth Broeckman, de verpachters als eigenaars van het hof. In 1697 was Elisabeth Broeckman zijn weduwe en zij verpachtte het hof tegen 500 guldens en 50 pond boter voor een termijn van negen jaar aan Rombaut van der Perren.

Deze laatste overleed er op 22 januari 1719 en zijn weduwe Joanna van der Gucht, die met Bartholomeus Van Humbeek hertrouwd was, pas op 15 februari 1733. Beiden werden onder een nog bestaande zerk met opschrift binnen de kerk van Ophem begraven. Toen (in 1733) waren Nicolaes-Joannes Broeckman, zijn zuster Clara-Theresa en een broeder de eigenaars (als "erfgenamen van Mevrouw Smits") van het hof en Bartholomeus Van Humbeek de pachter. Deze was in 1762 schepen van Brussegem. Het hof is duidelijk afgebeeld op een kaart van de omgeving, in 1759 getekend door landmeter Everaert.

Op 28 juni 1759 werd de veiling gehouden van de meubelen en beesten (8 merries, 2 hengsten, 1 merrie, 17 koeien en kalveren, 5 varkens, bedden, lakens, flawijnen, servetten, een horlogie) van het sterfhuis van Bartholomeus Van Humbeek en van zijn echtgenote Theresia Van Cauwenberghe, door Engelbertus Van Humbeek als voogd van hun minderjarige kinderen. Uit zijn eerste huwelijk met Joanna van der Gucht waren er geen kinderen. Vandaar dat de kinderen van Antoon Terwecoren en van zijn echtgenote Elisabeth van der Gucht haar erfgenamen waren.

Bartholomeus Van Humbeek en zijn opvolger Franciscus Romanus Coppens hadden van 1761 tot 1765 voor de schepenen van Brussegem een langdurig geding te voeren, aangespannen door Carel Van der Schueren, echtgenoot van Elisabeth Van den Daele, weduwe van Philips Van Hamme" over de feitelijkheden bij hem begaen van te rijden met waghens ende peerden, ploeghen, eghden enz. over sekeren voetweght genoemd den groenen wegh tusschen het Putblock.....loopende naar Rode".

Romanus Coppens was de echtgenoot van de dochter van Bartholomeus Van Humbeek, dus zijn schoonzoon.

Toen was "Mijnheer Sebastien-Antoine Huysmans, wonende omtrent de Waelse plaetse tot Brussel" als echtgenoot van Clara Broeckman eigenaar van het Hof geworden. Hij kwam in het aangehaald geding tussen en hij liet een meting van het hof door landmeter De Samblancx uitvoeren, die er een oppervlakte vond van 24 bunders 1 dagwand. Het pachthof van de Heer Huysman werd ook toen nog steeds "t' Helbeeke" genaamd.

Jan-Baptist Coppens was in 1795 de waarschijnlijke uitbater van het hof, met 24 bunders 2 dagwand 11 roeden zaailand en 4 bunders 3 dagwand weiden. Hij had toen 9 personen ten laste, zes paarden, twee wagens en acht koeien. De opbrengst bedroeg 60 quintalen tarwe en 456 quintalen koren. ⁶

In 1835 was de heer Huysman d'Annecroix eigenaar van 22 hectaren 43 aren 90 centiaren grond met gebouwen, boomgaard, tuin, labeurgronden, weiden en bos, meestal op het "Heydeveld", ook te Ophem en op de Hasselberg gelegen. ⁷

José Anne de Molina

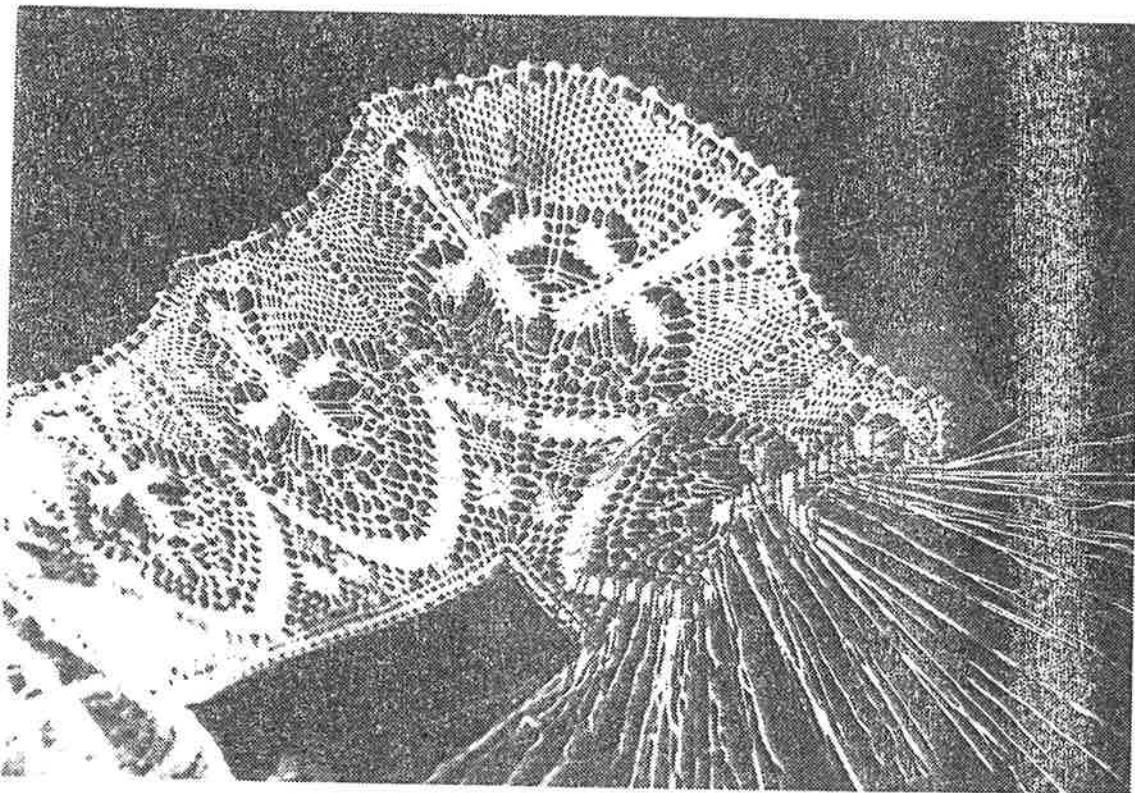
(Vervolgt)

---

6) Stadsarchief Brussel - kaft 528 - telling van Brussegem nr 150 - telling van 14 brumaire jaar III
7) Sektie E van het kadaster, nrs 1-5, 104 - 135, 287 - 193, 401, 411, 419.

VROOMHEID EN KANT TE MEISE

Op Paaszondag 1995 werd in de St.-Martinusparochiekerk van Meise een nieuw altaardoek in gebruik genomen : de "dwaal" omboord met handgemaakte kant, is een geschenk van naarstige "spellewerksters" die onder leiding van Chr. Coene, kantmonitrice in het atelier, "Het Verloren Uurke", talloze uren op het kantkussen de klosjes her en der lieten gaan en er eveneens een gouddraad doorvlochten.

Ik meen te mogen zeggen dat deze dames te Meise een oude traditie voortzetten. Ook in het verleden werd er door nijverige en fijne handen menig naai- en borduurwerk voor de liturgische diensten van de kerk uitgevoerd; er werd rijkelijk gebruik gemaakt van kostbare kanten en dure gebrocheerde zijden stoffen.

Tussen de rekeningen van de kerk vinden we voor het jaar 1670 :
"voor het nayan van canten aan de auters cleeden, 12 stuyvers"

We zoeken verder en lezen in het MANUALE PASTORIS van MEYS :

"In het jaar 1721 een nieuw root communiecleedt met doeck en canten gecost 21 (gulden) 11 stuyvers.

Item in het selve jaer een nieuwe albe met eenen grooten cant gecost 22-9"

"1732 - Mijnheer Vandergoten (1) heeft gegeven een tissu japon waervan gemaect een antependium met silver geborduert door de Juffrouwen sijn dochters.

Item den Heere Baron naer de doot van sijne vrouwe heeft gegeven haere roch van silvere laeke waer van mijnen voorsaet heeft doen maeke de schoone choorcap."

Mijnheer Vandergoten heeft gegeven een Tissu japon waer van gemaect een antependium met silver geborduert door de Juffrouwen sijn dochters. Item heeft sijn tweede dochter (Religieus) der Ursulinen tot Baron gegeven eenen vermaiden Keleer voor de capelle van Hasselt.

Den Heere Baron van Hooghvorst naer de doot van sijn vrouwe heeft gegeven haere roch van silvere laeke waer van mijnen voorsaet heeft doen maeke de schoone choorcap.

"1733 - In dit jaer is gemaect een wit antependium, eenen casuyvel en twee... waarvan de panden van het antependium sijn gemaect van cleedt van Mevrouw saliger van Bouchout, hetwelck den heer baron aan de kerck hadt gegeven ; de rest van het damast, de gouden galonne heeft noch aan de kerck samen gecost 174 g."

"1734 - De kerck heeft gecregen het swert fluweelen cleedt met het jupon van tissu van den heer baron van Hooghvorst saliger gestorven van 11 mey van het selve jaer hetwelck de douarière baronesse van Hooghvorst heeft vereert aen de kerck van Meys waevan gemaect sijn een swert antependium en eenen swerten cassuyvel gemaect sijnde van witte silveren moor (2) ende aan het antependium een fijn silveren frenje welcke moor en frenje vereert waeren aan de kerck van den heer baron van Bouchout".

---

(1) Raadsheer, woonde op het kasteel van Hasselt

(2) Moirézijde

"1747 - In het selve jaer isse gemaectt een nieuwe albe met eenen cant ende ook een nieuwe overrock sonder cant ende noch gecocht eenen cant voor een ander nieuwe albe en heeft altesaemen maar gecost...het fatsoen vereert sijnde door de juffrouwen Evrard 32-9-1/2

Item gemaectt een albe waertoe gebruykt is de voornoemde cant met twee amieten ende heeft samen gecost, het fatsoen door de juffr. Evrard vereert sijnde 13.10,-.

De Grimbergse norbertijn Franciscus Xavier Le Mire, die gedurende tien jaar als onderpastoor te Meise fungeerde, werd er in 1753 tot pastoor benoemd. Kort na zijn aanstelling als herder van de parochie bestelde hij bij de beeldhouwer Durey een nieuw beeld voor het Maria-altaar, een votiefbeeld nl. een Lieve-Vrouw-van-den-Rozenkrans. De pastoor noteerde in het rekeningenregister "betaalt uyt den offer van den Roosenkrans" wat kan wijzen op het bestaan, op dat ogenblik, van een broederschap van den H. Rozenkrans te Meise.

Op 4 oktober, precies in de rozenkransmaand van het jaar 1754, werd het nieuwe beeld piëteitsvol op het Maria-altaar geplaatst.

Volgens een toen reeds oud gebruik, (het is ons uit de Renaissancetijd overgebleven toen de Spaanse mode overheerste) werden de Lieve-Vrouw-beelden omhangen met mooie en rijke stoffen en zo mogelijk nog getooid met juwelen. Hetzelfde gebeurde hier in de parochiekerk in het jaar 1766 dankzij de toegewijde vroomheid van een edele jonkvrouw.

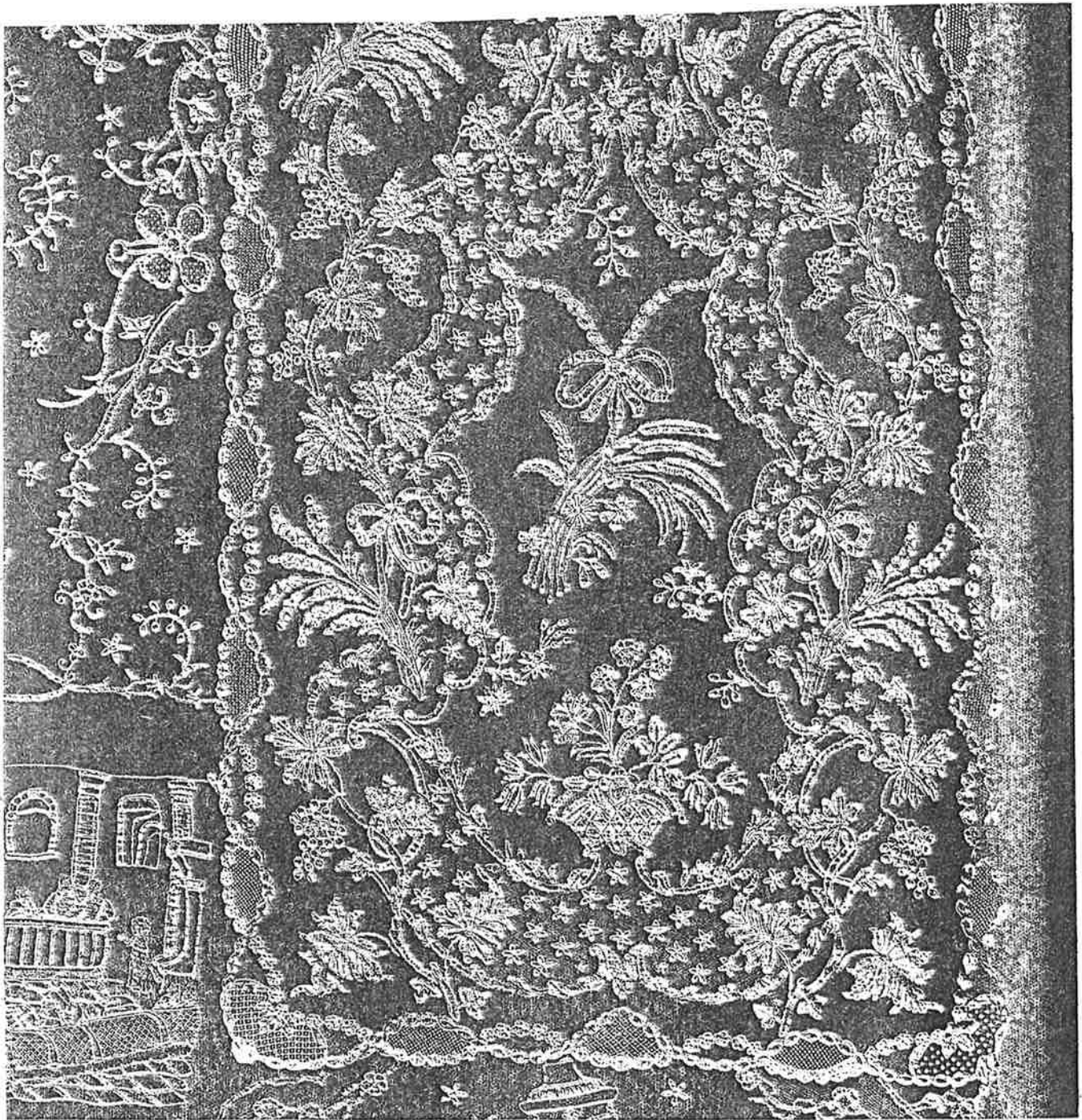
Pastoor Le Mire noteert voor het jaar 1766 :

"Dit jaer heeft jouffrouw Charlotte - Constance oudste dochter van den Heer Melchior - Franciscus Roose Baron van Bouchout aen ons Beelt van O.L. Vrouw present gedaen een nieu cleedt van goude Laeke, eenen mantel en kante folie. Deze jouffr. is een exempel van Godtvruchtigheydt, den Heere sij haeren loon door de voorspraeck van de H. Maghet."

1766.

Dit jaer heeft jouffr. Charlotte constance oudste Dochter vanden H. Melchior Franck Roose Baron van Bouchout aen ons Beelt van O.L. vrouw present gedaen een nieu cleedt van goude Laeke, eenen mantel en kante folie. Deze jouffr. is een exempel van Godtvruchtigheydt den Heere sij haeren loon door de voorspraeck vande H. Maghet.

We mogen stellen dat de aankleding van het Mariabeeld een klein fortuin kostte ; behalve aan de kostelijke stoffen waarvan kleeid en mantel gemaakt werden, denk ik aan de kanten sluier die het tooisel van de Madonna bekroonde. De vrome jonkvrouw kende ontegensprekelijk de vele Lieve-Vrouwbeelden in de Brusselse kerken, zij waren om ter mooist gehuld in een mantel van -uiteraard- fijne Brusselse kant. Merkwaaardige voorbeelden van die fijne artistieke weefsels worden nog bewaard in onze musea.

MANTEAU DE LA SAINTE VIERGE, A L'ÉGLISE DES RICHES-CLAIRES, A BRUXELLES. DÉTAIL

DENTELLE DE BRUXELLES AUX FUSEAUX (DERNIER QUART DU XVIIIe SIÈCLE)

Tot aan de Franse Revolutie wordt verder gewerkt om kerk en kerkgebeuren meer luister bij te zetten.

De geestelijkheid deed nooit tevergeefs beroep op de "liberaliteyt" van de kasteelheren van Meise ; het is alsof er tussen deze edellieden een vriendschappelijke naijver bestond om evenwaardige geschenken te geven of tenminste tegemoetkomingen te verlenen.

"In het selve jaer is het binnenste van het tabernakel van eenen kant veceiert te weten met root fluweel met grote goud galonne genaemt Point d'Espagne de gouden frenjen ende geborduert in het midden en aan de hoeken. Dit fluweel heeft gekost 6 pattacons of 16-6, en de galonne 55-5..

De gouden frenje is gegeven door de heer baron van Hooghorst. Dit alles is geschiedt sonder een oort cost aan de kerck, door de liberaliteyt van voormelde h. baron van Hooghorst, heeft gegeven in gelde naest de voorseyde goude frenje 36-12.

de heer baron van Bouchout swaeger van voornoemde 13-0.

de heer baron van Hombeek broeder van mevrouw de baronesse van Hooghorst 15-7

Juffrouw van Hooghorst die alles geborduert heeft, heeft noch betaelt voor het goud "

Daarbij werd nog hulp geboden door de kapelaan van Bouchout, eerwaarde heer Carlos Narrez = *"die alles gemaect heeft behalve sijnen arbeyt nog gegeven 6-16."*

De pastoor noemt ten onrechte de Point d'Espagne "een galonne". De point d'Espagne waarmede het tabernakel binnenin afgewerkt werd, was een heuse kant, een metaalkant soms met zilverdraad (in dit geval met gouddraad) gemaakt. Het was één van de weinige soorten die kantwerkend Vlaanderen uit Italië of Spanje hoefde in te voeren. Dergelijke kostelijke kanten werden vooral, en dat soms overdadig, ter verfraaiing gebruikt aan de kledij van prachtlievende en voornamen heren. In de tweede helft van de 18de eeuw (de mode was intussen veranderd, de heren droegen nu zoals de dames soepele en vaporeuze kanten) werden de goud- en zilverkanten losgetornd en de goud- of zilverdraad gesmolten om het metaal te recupereren.

Het "parfiler" of uitrafelen van de kostbare kanten was een tijdrovend doch geenszins vermoeiend werkje waarmede voornamen dames, gezellig keuvelend in hun salon, zich onledig hielden.

Pastoor Franciscus Le Mire was hiervan wellicht ook op de hoogte want onder de inkomsten van de kerk treffen we nog aan : *"Oude silveren galonne verkocht voor 12-1-2"*.

Er zijn nog ettelijke voorbeelden te geven om te illustreren hoe belangrijk mooi textiel, kant en dergelijke voor de kerkgewaden was en hoezeer de vrijgevigheid van de plaatselijke adellijke families gretig werd aanvaard en werd gewaardeerd. Aan één voorbeeld zou ik nog willen herinneren omdat het gebruik helemaal tot het verleden behoort : We zijn nu in het jaar 1826. Op het kasteel van Bouchout verblijft de douarière Roose met haar twee dochters en op het kasteel van Meise het gezin Emmanuel d'Hoogvorst en verwanten.

"Mevrouw de Roose gegeven drij roode kussens voor den auter en Mevrouw d'Hoogvorst een dito schoon geborduert, in 't midden hebbende den Weerdigen naem" (Manuale voor het jaar 1826).

Oudere dorpsgenoten zullen zich dergelijke kussens wellicht herinneren : ze lagen op de treden vóór het hoofdaltaar ; de priester en de akolieten knielden er tijdens de liturgische plechtigheden op. Na de kerkdienst bleven de kussens, indien ze mooi waren, te pronk op de treden liggen.

E. Van Hemeldonck

SPELLEWERKEND ZIE 'K U GEERNE
VINGERVASTE, OUD-VLAAMSCH DEERNE
DIE DAAR ZIT AAN 'T SPINNEN MET
HET VLUGGE ALAAM UW HOBENET.

G. Gezelle.

SOLDATEN VAN NAPOLEON

Een interessant dokument betreffende de conscrits van het jaar XIV (1806) van het departement van de Dyle vinden we in het fonds "Préfecture de la Dyle A 116" onder nummer 101/5.

Het omvat een lange lijst van 173 namen voor het eerste arrondissement waartoe Wolvertem en Meise behoorden. Deze lijst bevat de namen van hen die dienstweigeraars (réfractaires) waren en van diegenen die, onderweg naar hun eenheid, deserteerden en zodoende eveneens als "réfractaires" werden beschouwd.

De lijst werd opgesteld door de kapitein van recrutering voor de periode van 7.1.1806.

Bij arrest van 10.1.1806 door de Prefect als dienstweigeraars uitgeroepen, werden de namen dan door middel van een affiche "Jugement" op de openbare plaatsen uitgehangen. We vinden hierop terug voor het kanton Wolvertem :

- nr 145 : Gilisjans Antoine zoon van wijlen Antoine en Barbara Meert :
Wolvertem
- nr 147 : Emmerechts Corneel Clement zoon van Joos en Joanna
Wayenbergh : Rossem
- nr 148 : Van Assche Corneel zoon van wijlen Jan Baptist en Barbara
Moerman : Rossem
- nr 153 : Dietens Jan Baptist zoon van wijlen Matteus en Anne
Catharina De Vos : Meise
- nr 154 : De Vogelaer Louis zoon van Philip en Anne Marie Van
Bamis : Rossem
- nr 155 : De Raedemaeker Guillaume zoon van Petrus en Catharina
De Boeck : Wolvertem

Bij allen, behalve bij nr 155, wordt later de bemerking bijgeschreven "détenu" (gevangen).

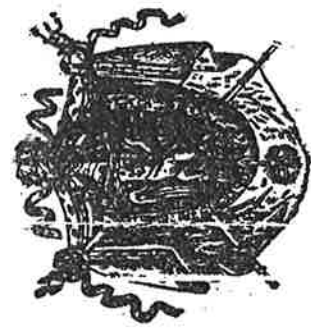
Betreffende de andere gemeenten uit het kanton vinden we :

- nr 146 : Albert Jacques zoon van Pieter en Marie Slagmeulders :
Malderen

- nr 149 : Vandergoten François zoon van François en Maria Knop :
Londerzeel
- nr 150 : Joos Dierieckx zoon van wijlen Jan Baptist en Anne
Catharina Robberechts : Steenhuffel
- nr 151 : Pierre Jean Clymans zoon van François en Joanna Catharina
Van Overloop : Londerzeel
- nr 152 : Jean Janssens zoon van wijlen Andries en Joanna Verlinden -
Steenhuffel
- nr 156 : Ferdinand Vermoesen zoon van wijlen François en Maria
Anna Van Cauwenbergh : Wemmel

Alleen de nrs 150 en 152 worden als gevangen zijnde vermeld.

Marc Gillisjans

JUGEMENT

NAPOLÉON, par la grâce de Dieu & les Constitutions de la République, **EMPEREUR DES FRANÇAIS**, à tous présens & à venir, **SALUT.**

LE TRIBUNAL DE PREMIÈRE INSTANCE séant à *Bruxelles*, première Secte
à rendu le Jugement suivant :

E N T R E

MONSIEUR LE PROCUREUR IMPÉRIAL Requéant au nom de son Office d'une pa

E T

LES CONSCRITS de l'an XIV, du premier Arrondissement du département de la Dyle, déclarés *Réfractaire*.
Arrêté de Monsieur le Préfet du 10 Janvier 1806, nommés ci-après d'autre part,

LE TRIBUNAL, vu le Réquisitoire de Monsieur le Procureur impérial, dont la teneur fut :

« Exposé le soussigné Procureur Impérial à Bruxelles, que Monsieur le Préfet de ce Département lui a transmis expédition en forme de son
du 10 courant mois, ci-joint n.º I, & suivi du tableau certifié des *Conscrits* de l'an XIV, déclarés *Réfractaires*, avec indication de leurs noms, p:

CAFÉ "DE ROZENBOOM"

of de historie van de "Kuipestraat" (Boechtstraat 1945-55).

Tweede Vervolg

"Pinnock" was ook nog zo'n speciaal iemand. Hij was de eigenaar van "De Klok". Hij kende speciale geneesmiddelen of gebruikte speciale geneeswijzen om wratten weg te doen en nog andere hinderlijke aanwassen. Als kinderen hoorden wij dan vertellen dat hij dan een muis of een rat begroef en wanneer die vergaan was moest alles genezen zijn. Hij had ook mooie dochters en één van de liedjes die tijdens en na de oorlog vaak werd gezongen was : "In de Klok, bij Marieke van Pinnock, kreeg Pinnock van de Duitsers ne keer klop... De rest moet ik jullie schuldig blijven, maar één ding is zeker : Marieke van Pinnock had veel sukses bij vele vurige aanbidders. Ik kon toen de schoonheid nog niet zo goed inschatten maar toen ik later Marie zag wanneer we met de fanfare op bezoek waren,- ik was toen 18-19 jaar, - dan vond ik dat deze aanbidders meer dan gelijk hadden.

Café "De Klok" was dus gelegen aan de overkant van de Nieuwelaan. De tram "de Grimbergen" stopte daar iets verder en ook "de Londerzeel" vlak aan het café. Ik ging toen naar het Sint-Pieterscollege van Jette en moest dus daar de tram nemen zoals zovele "Maaseneers" van die tijd die in Brussel werkten of er naar school gingen na de lagere school.

Ik noemde reeds enkele cafés, maar die in de Kuipestraat waren de volgende :

De cafés van de Kuipestraat

Op de hoek van de Nieuwelaan waar nu de winkel van Luc en Nancy is, was het café "Sedan" gevestigd, in die tijd uitgebaat door Pie van Sedan (tot 1954) daarna door Pierre van Sedan (tot 1959) en Frans van Sedan (tot 1978). Ook een café waar vele Meisenaars een pintje gingen pakken. Vooral na de werktijd kwamen daar heel wat pendelaars van Meise naar Brussel vlug een pintje drinken voor ze naar huis gingen. Ze namen zo een beetje een aperitief voor ze van moeder de vrouw het welverdiende eten voorgeschoteld kregen. De andere hoek van de Kuipestraat was het café van "Maurice de coiffeur", die dan als jongeman samen met zijn ouders café met haarkapsalon hield. Coiffeur voor heren en jongens. Daar kwamen de mannen van het dorp een of twee keer per

jaar hun haar laten knippen, voor de rest werd dat wat bijgewerkt door moeder de vrouw. De kermis was eigenlijk een goede gelegenheid voor het haarknippen en dan moest je wel "uwen toer afwachten" zoals dat dan gezegd werd. Verder had Maurice grote vermaardheid als barbier. Hij schoor de ruige stoppelbaarden zonder ook maar één schrammetje te geven met scheerschuim van de zeep met een grote borstel er opgesmeerd. Met een vlijmscherp scheermes "bewerkte" hij dan de kinnen van de "mansmensen" zoals ze hem toen zegden, zo glad als kinderpoepkes. Ook de mannen met mooie baarden en fiere moustaches lieten deze soms verzorgen en terug in de plooi zetten. Ondertussen werd er dan een pintje getapt, geklapt (verteld) en gedronken. Indien Maurice nu nog moest leven zou ik hem zeker gaan ondervragen over de vele anekdotes en verhaaltjes die daar verteld werden. Na een tijdje is Maurice dan getrouwd met een weduwe en door ziekte heeft hij dan later de stiefmoeten laten staan. Ongeveer in het midden van de Kuipestraat stond dan de "Rozenboom" en aan de andere kant, aan het dorpsplein, hoek Boechtstraat-Brusselsesteenweg waar zich nu de Pizzeria bevindt, was het café van de schutters, Café De Maeyer, de pijlmaker. Daar kwamen tijdens het schuttersseizoen de schutters bijeen om dan op de hoge wip te gaan schieten beneden aan de Van Doorslaerlaan, ongeveer op de hoogte van de ingang van de Plantentuin, in een weide. Toen stonden er nog maar enkele huizen van de sociale wijk, namelijk de huizen van de Krogstraat en aanpalende straten Parklaan, Beiaardlaan, Nachtegalenlaan en Dennenlaan. Later werd de wijk dan uitgebreid tot beneden aan de "pastoorsberg" en de Krogstraat. De Koningsschietsing was altijd een hele gebeurtenis met grote feestelijkheden. Toen ik als kleine jongen naar de Gemeenteschool ging op de Brusselsesteenweg, waar nu de Muziekschool is, gebeurde er iets waardoor ik dit café nooit meer vergeet...

Het was 1945 op een zeer koude morgen. Ik was ongeveer op de hoogte van café De Maeyer toen een vliegende bom, een V2 van de Duitsers zich aanmeldde, met het bekende fluitende geluid. We waren verwittigd dat als het geluid ophield, de bom naar beneden kwam en ontplofte. Het geluid hield inderdaad op en uit grote schrik ben ik toen onder een cafétafel gedoken bij De Maeyer. Deze bom is toen in het park terechtgekomen. Met kloppend hart ben ik dan verder gegaan naar school. Ik zat toen in het eerste studiejaar bij meester Ooms, de andere onderwijzers waren meester Rosiers en schoolhoofd meester Krokaert. Hierover valt er ook veel te vertellen maar dit is werk voor onze heemkring. Nog één café was de Kuipestraat rijk, namelijk de café van Fernand (daarna Huis Renders, nu een optiekzaak). Fernand "den biersteker" (brouwer) en zijn vrouw verhuisden later naar "Den Boecht" op de Nieuwelaan

Van dit café herinner ik mij niet zoveel, vooral niet tijdens ons verblijf in de Kuipestraat. Later toen ik meespeelde met de fanfare, ben ik daar verschillende keren geweest. De fanfare speelde een belangrijke rol voor deze cafés. (Voor alle cafés in Meise in die tijd verwijs ik U naar een artikel in "Berla" verschenen, geschreven door Jef De Cuyper.

De cafés van "de Ressen" of de Verenigde Broeders waren : De Maeyer, Sedan De Kantine. "De Horzels" of Fanfare Concordia had als bezoekerplaatsen en leden herbergiers : Olbrechts, De Rozenboom, Maurice de Coiffeur, De Klok Den Boecht en Wis van Piteys. Deze laatste drie café's behoorden een beetje bij de Kuipestraat omdat ze in feite de verlenging waren van deze straat. Ik kan mij niet meer herinneren wie er tijdens de jaren 45-55 in Den Boecht woonden maar in De Kantine woonden zeer voornamen dames, en naar ik mij herinneren waren ze "oude vrijsters", zoals dat toen veel werd genoemd. Vrouwen die dus niet getrouwd waren.

Er waren in Meise toendertijd nog veel meer cafés waaronder de voornaamste zeker "De Nieuwe Wereld" was, op de hoek van de Rodeweg (nu J.B. De Donderstraat), de café van de Rosse, bekend door de jonge mannen, want Marie van de Rosse had zomaar zeven dochters en allemaal even "snel" (mooi).

De winkels in de Kuipestraat.

Zoals reeds vroeger vermeld, was de meest bezochte winkel van de Kuipestraat zeker "Jef van Delhaize". Zijn eigenlijke naam was Jef Van Laethem maar omdat hij een zaak uitbaatte van Delhaize kreeg hij deze naam toegewezen. De winkel was voor die tijd zeer groot. Een grote ruimte met drie togen in U-vorm met langs de ene zijde voedingswaren, achteraan parfumerie en langs de andere zijde drogisterij. Het rook er altijd heel speciaal. Achterin de winkel was een trap naar de kelder waar Jef zijn mysterieuze bereidingen maakte. Hij was zo een beetje "specialist" in magische drankjes of bereidingen voor allerlei doeleinden. Men vond hem niet zoveel achter de toeg maar vooral beneden waar hij ook verven maakte. Boven werkte zijn vrouw en de dochters Mariette en Godelieve. Stella, de derde dochter van Jef, had gestudeerd en dus hoefde zij niet in de winkel te werken. Hier kwamen bijna alle huismoeders over de vloer voor hun wekelijkse aankopen. Voor ons, kinderen, was deze winkel een waar paradijs waar wij onze ogen konden uitkijken, want alle andere winkels in Meise waren zeer klein van omvang. Jef van Delhaize kwam nooit op café en werkte reeds van zeer vroeg in de morgen tot zeer laat in de avond in zijn zaak

Hij werd hierdoor een zeer welstellend zakenman maar bleef steeds vriendelijk en eenvoudig in de omgang. Ook zijn vrouw was een aardige dame met een zeer zachte hese stem, die ik nog steeds hoor als ik aan deze fijngevoelige figuur terugdenk. Mariette is getrouwd op niet zo jonge leeftijd, Stella is ook getrouwd maar was voor vele jonge mannen en onbereikbare droom, want ze was beeldschoon. Ze kon bovendien zeer goed theater spelen en had die hese stem van haar moeder meegekregen. Godelieve heeft na vaders en moeders dood de zaak nog verder uitgebaat maar uiteindelijk kwam de ASLK in het gebouw haar intrek nemen. Rechtover de winkel van Jef was een groentewinkel gevestigd, uitgebaat door Verhasselt. Hier vond je een zeer ruime keuze aan groenten en fruit. Het was dus zeer eenvoudig voor de wekelijkse inkopen : men ging eerst bij Jef Van Delhaize en stak nadien de straat over naar de groentenboer. Deze winkel was gevestigd waar nu beenhouwerij Van Lysebeth is. Voor Van Lysebeth was dat "Rangske Peeters", gekend voor zijn grote en lekkere witte en zwarte pensen die ik, toen ik nog in Brussel werkte, meenam voor de Brusselaars. Zij wisten die pensen "van den buiten" bijzonder te appreciëren. Over beenhouwers gesproken.....de beenhouwers van de Kuipestraat waren dus Michel den beenhouwer en Flup De Donder, gevestigd in het huis waar zich nu Zakenkantoor Bogaerts bevindt. Door een spijtig ongeval werd de familie De Donder zeer zwaar getroffen tijdens de oorlogsjaren. Hun zoon Jean werd bij het omhakken van een boom gekwetst. Hij kreeg een zware tak op zich, en werd naar het hospitaal vervoerd, waar hij aan de gevolgen van het ongeluk overleed. Verder had men dus de winkel van Verbiest, waar men allerhande potten en pannen vond, omheiningsdraad, nagels enz....Eigenlijk een ijzerwinkel met ook nog bestek en alles wat er toen reeds aan elektronische apparatuur bestond. Jef was dus de elektricien van het dorp. Op de hoek waar nu de platen- en boekenwinkel is bevond zich dan nog de winkel in specerijen van Finne Van Keer, mijn tante, getrouwd met Wannes, de broer van onze moeder. Zij was bekend als een praatgrage vrouw, want voor de nieuwtjes van het dorp moest men bij Finne zijn. Zeer verleidelijk waren de vele snoepjes die menig kind, met een centje gekregen van peter of meter, daar ging kopen. Aan de overkant van de Rozenboom had men dan de winkel van Rie de schoenmaker. Marie, zijn vrouw, keek eerst altijd naar uw schoenen en zei dan pas goedendag. Waarschijnlijk een beetje "beroepsmisvorming". Rie was dus de vader van Jef, die wij later hebben gekend. De winkel van Rie waren eigenlijk niet meer dan twee zeer kleine plaatskes, en veel meer schoenen dan er in de vitrine stonden waren toen niet voorradig. Het eerste plaatske diende als "pasplaats" en het andere voor het maken van de schoenen. Iets wat toen nog

volledig met de hand gebeurde. Het waren nog "echte stielmensen" die de meeste schoenen nog zelf met de hand maakten.

Recht over de "Lange van Creaal" en eigenlijk naast de boerderij en paardenstal van café De Rozenboom was Jean den Drogist geïnstalleerd. Een Brusselse seigneur, want hij sprak veel Frans in de winkel. Hij had nog een tweede zaak ergens op den buiten. "Een brave burger" maar die men uiterst voorzichtig moest benaderen want hij was zò op zijn gevoelige teentjes getrapt. De tuin van de drogist gaf uit op onze tuin en wat bijna niet mogelijk was in die jaren, deze tuin was een siertuin met gras. In de zomer als de kersen rijp waren konden wij van op de ladder tegen de kerselaar zeer gemakkelijk in de tuin van de drogist kijken en wat wij dan zagen was wel de moeite waard ! Madame van den drogist en haar dochters lagen in de tuinzetels in badkostuum te zonnen !! Dit was een stukje Brusselse avant-garde in de Kuipestraat van de jaren 50. Een typische eigenschap van de winkel van de drogist was dat het er zeer lekker rook. De geur van zeep en van wat in die tijd doorging voor parfum, een rek met reukwaters, dame jeannes met producten..het kwam U alles tegemoet als ge de winkel betrad.

De drogist was ook een verwoed fotograaf en later, toen hij de winkel niet meer verder deed, is hij eigenlijk beroepsfotograaf geworden onder zijn echte naam Jean Somville.

Een beetje verder dan had men de bakker met in de winkel Yvonne. De bakker zagen we dus zeer weinig want die sliep gedurende de dag en werkte natuurlijk 's nachts, maar Yvonne was zo een beetje "het smakelijk krentenbrood" van de bakkerij. Een zeer gezellige vrouw maar fier. Zij verkocht het brood, gewoon brood, melkbrood, krentenbrood en kleine pistolékes. Sandwiches boterkoeken, kreemkoeken en al die luxe die wij nu kennen bestonden toen nog niet, de enige luxe was het krenten- of het suikerbrood. De dag van mijn eerste kommunie hebben we als feestmaal samen met vader, moeder, meter en broers lekkere koffie gedronken met ...rozijnen- en suikerbrood. Dat was een feest dat ik nooit zal vergeten, ook al was het maar om die zoete smaak van het lekkere brood van Yvonne. Wij moesten ons als handelaar natuurlijk "overal laten zien" dus bezochten wij ook de bakkerij die volgens ons eigenlijk in de Kuipestraat had moeten staan : de bakkerij met café van Van Malderen. Later zijn Leon en Laurent, de zoon en kleinzoon van Laurent deze bakkerij verder gaar uitbreiden. Ik geloof dat het rozijnenbrood toen van bij de Zwette kwam en het suikerbrood van bij Yvonne of omgekeerd. Het zeer grote brood voor het maken van de pensen rolden wij van bij Van Malderen tot thuis op de grond.

Aan de linkerkant van De Rozenboom had men dan de winkel van Wis Van Keer. Wis was de zuster van mijn moeder. Jean, haar echtgenoot was

vertegenwoordiger in textiel en als kleine jongen mocht ik soms met hem mee op de markt gaan staan. Hij had in de week-ends een kraam met textiel op de markt en het was voor mij een speciale ervaring toen ik op die markt de tent mee mocht opslaan en gefascineerd toekeek hoe nonkel Jean zijn goederen aan de man bracht.

In de winkel vond men bijna hoofdzakelijk naaigerief. Alle mogelijke knopen garendraad in alle kleuren, "combinaisons" (onderkleed), nachtkledij en een eerste poging van een "BH", nl. een keurslijf met baleinen en daar een paar omgekeerde "halve boerentassen" op, om de borsten te ondersteunen ; ook de toen zeer gekende "sjartellen" en voor de ietwat dikkere dames de gaines en corsets met dito baleinen om de lijn er in te houden. Gemakkelijk zal het allemaal niet gezeten hebben, maar wat doet een vrouw al niet om te behagen aan de Heren der Schepping ?

Dit waren ze dan ongeveer, de winkels in de Kuipestraat. Ik mag echter niet vergeten dat er ook nog een meester-kleermaker in onze straat woonde, nl. Louis van Polinus. Hij was een zeer lang, mager manspersoon die in een herenhuis tussen Jef van Delhaize en de beenhouwerij van De Donder woonde en die dus zoals de schoenmaker op maat werkte, kostuums maakte en broeken voor de gewone burger die geen geld had om naar Brussel een confectiekostuum te gaan kopen.

Rechtover de meester-kleermaker woonde ook nog een zeer interessant iemand, nl. de "chef van de fanfare", Fons van Titte, broer van Jean van Titte (mijn nonkel van de textielwinkel) en zoon van Titte wonend op de Brusselsesteenweg rechtover de smid. Fons was de muziekchef en dirigent van de Fanfare "Concordia". Hij was een kleine man met een grote persoonlijkheid. Zijn Wis was een grote vrouw maar zeer minzaam, ook al verwacht men dat niet van grote vrouwen die meestal een streng voorkomen hebben. Fons heeft aan zeer veel jonge mensen de muziek leren waarderen. Hij leerde ze spelen en muziklezen. Wie niet van muziek houdt kan dit natuurlijk niet zo goed begrijpen, maar bij wie dit wel het geval is, die zal mij "verstaan" wanneer ik zeg dat deze jonge mensen zeer begunstigd waren. Zij genoten van een rijkdom die door hem zeer kwistig werd rondgestrooid in de optiek dat het voor zijn geliefde Fanfare gebeurde. Ik leerde er bariton spelen in de jaren dat we reeds een tijdje uit de Kuipestraat verhuisd waren. Ik zie ze nog zo voor mij, 's zaterdagsavonds in de Kursaal, toen nog bij De Vroede, de repetitie waar hij ons met veel geduld de marsen aanleerde. Ons, dat zijn Fernand de beenhouwer, Fernand Thoelen, de man met de grote bombardon, de broer van Fernand, onze vader met zijn tuba, Jean van Titte met zijn bugel, Retsch met zijn trompet, Albert Van Nerum en Leon Van Malderen met hun trombone, Je:

Van Keer, de broer van moeder en de lange van Criaal met de grosse-caisse.....enz. Spijtig is door een groot misverstand in latere jaren Fons van Titte een beetje verbitterd in de anonimiteit verdwenen. Nochtans had hij er met de fanfare zo dikwijls de stemming ingebracht toen met de reuzen Mie en Jan al dansend op de fanfaremuziek door de Kuipestraat werd getrokken en wij, als kind, de stoet al springend en huppelend volgden. Mensen als Fons van Titte leerden de jeugd van Meise de rijkdom van de muziek kennen.

Er waren natuurlijk nog meer figuren als Fons van Titte en de Lange, en Fidel en den Binner of Zwette Pie maar ik hou het een beetje in de Kuipestraat want daar speelden zich nog al wat anekdotes af.....dit echter voor een volgende aflevering.

Piet De Cuyper

MEIBOOMPLANTING

Volgens aantekeningen van rond 1800 was er hier onder het oude regiem een "Capiteyn van de Jonckheyt" zoals in Nederland. Hij had o.m. als opdracht de dansen van de jeugd te regelen bijvoorbeeld rond de "Meiboom" en wellicht ook het dansfeest bij de oogst, alhoewel het de "heuverpikker" (de bijzonderste pikker) was die de rondedans deed met de pachteres.

Vermoedelijk zijn deze dansen weggevallen in de Franse tijd door de afschaffing van de gilden en de jacht op de "conscrits". Te Meise werden jeugddansen rond de Meiboom terug ingevoerd na 1830 ter ere van de nationale held, burgemeester baron van der Linden d'Hooghvorst, die er steeds op aanwezig was en daarna al de inwoners op wijn onthaalde op zijn kasteel. Dit gebruik viel weg rond 1855.

E. Van Hemeldonck

Kort genoteerd .....

- De Heer Rik Leemans (Herent) schonk aan BERLA een authentieke trommel van de fanfare "Concordia" en tevens verscheidene archiefstukken van deze fanfare o.m. de liedtekst "Omdat ik Horzel ben...."
- Van dezelfde schenker viel BERLA eveneens een exemplaar ten deel van de brochure "Hulde aan onze Helden" (1914-1918). Bij toeval kwam de kring dezelfde avond via een jeugdige bezoeker van ons archief, in het bezit van een lijst met oorlogsvrijwilligers uit de gemeente, gefotocopieerd uit het blad "De Stem uit België " dat tijdens W.O. I in Londen verscheen. Er zouden heel wat verschillen zijn met de lijst verschenen in de brochure. Dus werk aan de winkel !
- De Heer E. Petit schonk eveneens aan de kring dokumenten handelend over E. Ganz waarvoor wij hem ten zeerste danken.
- Berla was tegenwoordig met een stand op de beiaardfeesten waar de publicaties van de kring grote belangstelling kenden.

Inhoudsopgave

<i>Inhoud</i>	<i>Blz</i>	
Ten geleide		1 - 2
Meise, het mooiste dorpke	Florence Verbaanderd	3 - 6
De pachthoven te Oppem	José Anne de Molina	7 - 11
Vroomheid en kant te Meise	Mevr. E. Van Hemeldonck	12 - 17
Soldaten van Napoleon	Marc Gillisjans	18 - 20
Café "De Rozenboom"	Piet De Cuyper	21 - 27
Meiboomplanting	Mevr. E. Van Hemeldonck	27
Kort genoteerd/Inhoudsopgave		28

ASLKE

Bankier waar ik best mee opschiet

boechtstraat 21
1860 meise
tel. 269.08.93

hoogstraat 1
1861 wolvertem
tel. 269.00.40

berla wordt gesteund door

zakenkantoor bogaerts
boechtstraat 15 - 1860 meise
tel. 02/269.99.70

beenhouwerij jean de meuter
's herenweg 1
st brixius rode
tel. 02/269.14.76

uit sympathie

**R U I M T E
I N J E
B A N K Z A K E N.**

f. de weerd
nieuwelaan 110
1860 meise
tel. 269.01.63

